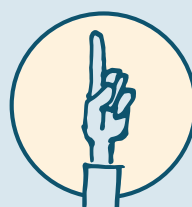

Martin Horowitz Johansen

TALERUMMET

Lærervejledning

INITIATIVET
DEMOKRATI
I SKOLEN

Indhold

Formål – Tanken bag Demokrati i Skolen	3
Elevinddragelse i skolen.	4
Talerummet: den frie tanke – det talte ord	5

Initiativet Demokrati I Skolen

Vores materialer kan frit downloades, anvendes, kopieres og modificeres. Initiativet Demokrati i Skolen skal krediteres. Kontakt os gerne, hvis du har spørgsmål eller kommentarer.

Kontakt

Martin Horowitz Johansen
Leifsgade 19, 4
2300 København S
kontakt@demokratiiskolen.dk
Tlf. 25 12 77 97

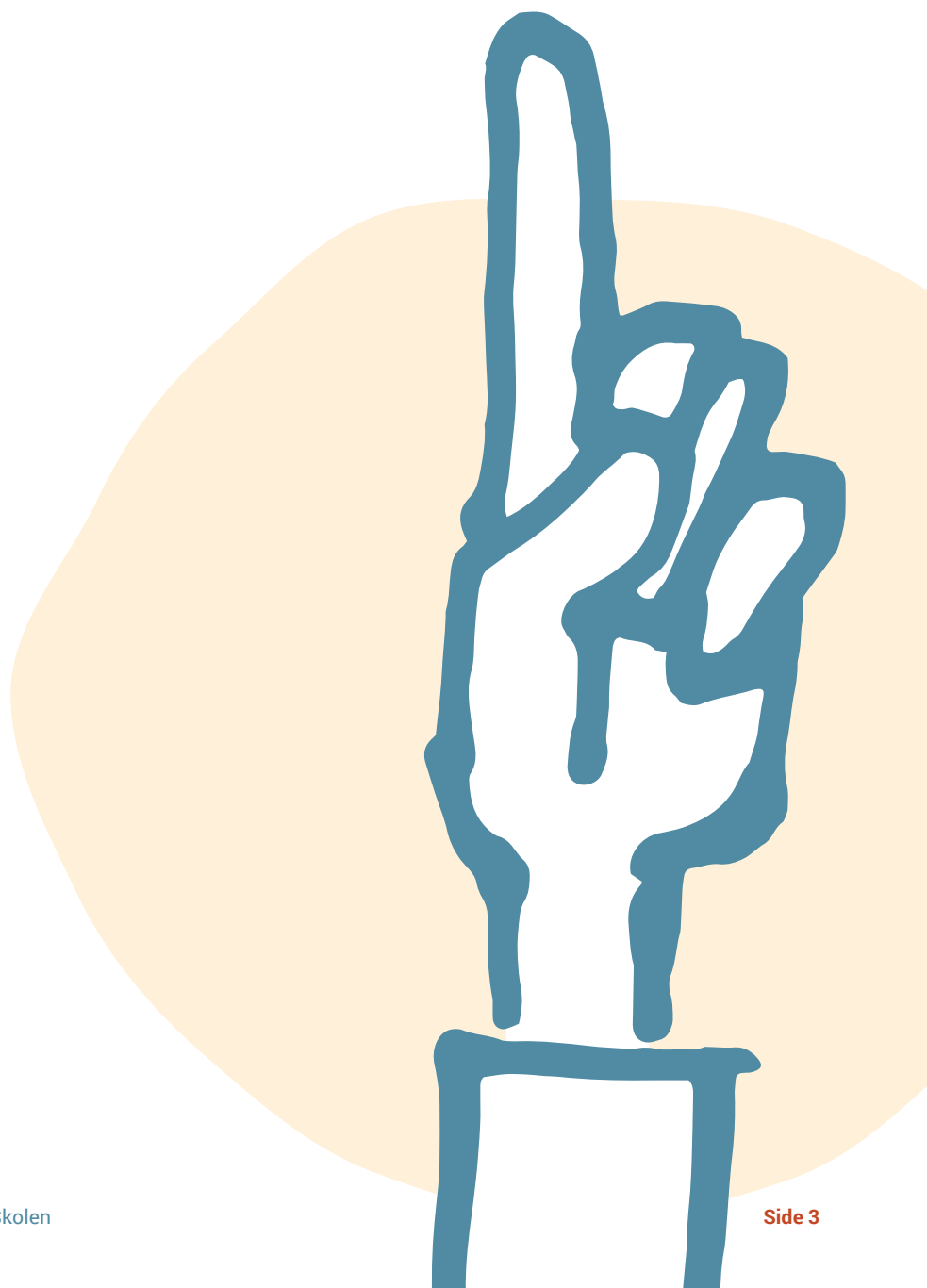
Demokrati i Skolen – Lærervejledning

© 2019 Initiativet Demokrati i Skolen
Ide og tekst: Martin Horowitz Johansen
Redaktion: Caroline Arp
Layout og illustration: Michael Søndergaard
Udviklet i dialog med Christian Bruun Bindslev
fra Unicef Rettighedsskoler

www.demokratiiskolen.dk

Formål - Tanken bag Demokrati i Skolen

Én af børnekonventionens helt centrale hensigter er, at alle børns stemmer skal inddrages i beslutningsprocesser, der vedrører dem selv og deres liv. Initiativet, Demokrati i Skolen, tager udgangspunkt i børnekonventionens demokratiopfattelse og søger at etablere rum i skolekulturen, der styrker børns mulighed for at være aktive medborgere i deres skoleliv. Initiativet Demokrati i Skolen søger desuden at give forskere og politikere indblik i børns perspektiver på deres liv, således at deres betragtninger kan blive genstand for undersøgelser og danne grundlag for kloge beslutninger.

Elevinddragelse i skolen

I Danmark sætter vi idéen om et aktivt medborgerskab højt, og vi har en opfattelse af, at vores skole er særligt god til at udvikle børn til dette demokratiideal.

Imidlertid viser det internationale forskningsprojekt Civic and Citizenship Education Study om børns politiske dannelse fra 2009 og igen i 2016, at danske skolebørn ikke orienterer sig mod at udfylde rollen som aktive medborgere. Dette kan tilskrives en manglende selvtillid i forhold til at have og udtrykke holdninger, samt en oplevelse af ikke at kunne påvirke de fællesskaber, de er en del af i skolen. Ifølge undersøgelsen mener danske skolebørn imidlertid, at deres medbestemmelse kunne gøre skolen til et bedre sted at være, hvorimod at skolens lærere og ledere opfatter elevernes deltagelse i skolen som det mindst vigtige aspekt overhovedet i forbindelse med elevernes demokratiske dannelse. Med andre ord tyder det på, at danske skolelever ikke er særlig vant til at blive hørt og være involveret i beslutninger, der vedrører deres liv i skolen.

Med udgangspunkt i den danske demokratikrise har jeg udviklet to initiativer eller værktøjer på den skole, hvor jeg arbejder, der sætter fokus på elevernes muligheder for at ytre sig, deltage og blive hørt i skolen. De præsenteres i det følgende. Målene for projektet kan defineres på følgende måde:

ELEVMÅL

- At styrke elevernes selvtillid i forhold til at udtrykke holdninger.
- At styrke elevernes medbestemmelse i skolen.

SKOLEMÅL

- At styrke skolens arbejde med elevernes trivsel ved at lytte mere til børnenes egne perspektiver på deres liv i skolen.
- At styrke skolens arbejde med demokratisk dannelse ved at inddrage eleverne i demokratisk samtale og beslutningsprocesser sammen med andre.

SAMFUNDSMÅL

- At give børn en stemme i demokratiet på kommunalt og nationalt plan.

Lærere og ledere:
Elevernes deltagelse i skolen
er det mindst vigtige aspekt
overhovedet

Elever:
Medbestemmelse
kunne gøre skolen
til et bedre sted

Talerummet: den frie tanke – det talte ord

Talerummet er inspireret af Speakers' Corner i hjørnet af Hyde Park og giver mulighed for, at den enkelte kan benytte sin ytringsfrihed. I dette tilfælde foregår det ikke i et hjørne af en park, men i en skolegård i Danmark. Talerummet giver børn mulighed for at udtrykke sig og tydeliggør, at de ikke står alene med at have holdninger til det fællesskab, de indgår i.

MÅLET FOR TALERUMMET

- At give børn mulighed for at sætte ord på deres virkelighed og støtte dem i at gøre det.
- At vise eleverne, at de ikke er alene om at have holdninger, og at deres stemmer er vigtige for at udvikle det fællesskab, de er en del af.

PRINCIPPERNE FOR TALEN

For at støtte børnene i at udtrykke en mening er talerummet bygget op om en struktureret taleform, der skal være vejledende for dem. I elevmaterialet fremgår kriterierne for den gode tale.

Talen tager afsæt i en medborgerskabsindstilling. Medborgerskab drejer sig både om at stille krav til beslutningsmagten såvel som at engagere sig i fællesskabet.

Formålet

Målet for talerummet

Principperne for talen

ELEVRÅDET

Elevrådet annoncerer talerummet i ugen for afviklingen af begivenheden i alle klasser. Går der for lang tid, risikerer man, at eleverne mister fokus og interesse for aktiviteten. Tilmeldinger sendes af klassens lærere til elevrådets kontaktlærer, der står for at sammensætte talerækken. Talerne fordeles over tre dage, således at indskoling, mellemtrinnet og udskoling taler hver sin dag.

KLASSERNE

Alle de klasser, der ønsker at deltage, formulerer en sag, de synes, er vigtig at sætte fokus på – talen skrives af klassen i fællesskab og fremføres af 1-2 elever. Hvem, der skal skrive og fremføre talen, kan afgøres forskelligt – inddrag eleverne i processen. Print plakaten med de 5 tips og hæng den op i klassen. Tal om den med eleverne, før de begynder at lave deres egne taler. Når talerne er færdige, kan I med fordel se Louises video med gode råd til at holde talen. Når alle er præsenteret, vælges vindertalen på demokratisk vis. Tænk over, hvordan du sikrer, at eleverne stemmer på baggrund af talens indhold og relevans frem for eventuelle sociale hierarkier, fx ved anonym afstemning.

Tidsforbrug på taleskrivning: Ca. 3-4 lektioner til at lave en tale, fremføre den og vælge klassens tale.

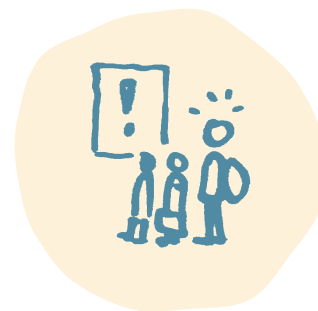
Talerummet afvikles i det store frikvarter, hvor eleverne har mulighed for at lytte til talerne.

Talerummet er et afgrænset område, der er synligt for alle – området indhegnes fx med kegler, så der skabes et rum. Inde i rummet skiftes klasserepræsentanterne til at fremføre en tale, der bruges mikrofon.

De elever, der skal tale, holder sig til i nærheden af rummet (hæng talerlister op i nærheden af rummet, så eleverne selv kan orientere sig).

Et dommerpanel vurderer de forskellige taler ud fra kriterierne: **Fremførelse af talen** (er det tydeligt, hvad sagen drejer sig om), **holdes tidsrammen?** og **overholder talen taleetikken?** (sags-orienteret og ikke person-fikseret). Dommerpanelet kan bestå af 3-4 elevrådsrepræsentanter og skolelederen. Alle dommerne har en stemme, når der votes.

Forberedelsesfasen

Afviklingsfasen

På dommerbordet ligger der papir og blyant, så dommerne kan notere undervejs, samt de tre talekriterier, som dommerne skal dømme ud fra.

Den ifølge dommerpanelet bedst fremførte og vigtigste tale kåres. Elevrådet bestemmer, hvad gevinsten skal være: Det kan fx være retten til at få en sag på elevrådets dagsorden eller en symbolsk kasse sodavand til klassen – eller måske begge dele. Kontaktlæreren eller én af elevrødderne er konferencier og præsenterer begivenheden. Sig fx "I har i dag mulighed for at gøre brug af jeres ytringsfrihed til at tale for en sag. Alle de elever der skal tale, skal holde sig i nærheden af talerummet og kan orientere sig efter talerækkefølgen, der er sat op i nærheden af rummet."

TIDSFORBRUG FOR ET TALERUM:

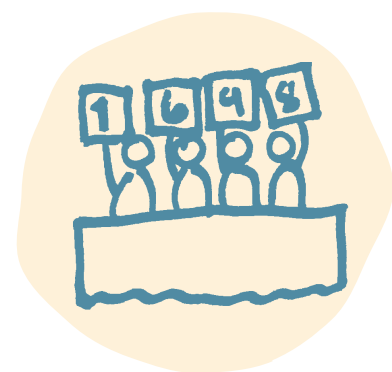
20 min af det store frikvarter. Ved stor deltagelse kan Talerummet afvikles over flere dage, fx delt op i indskoling, mellemtrin og udskoling.

MATERIALER:

Mikrofon, højtaler, trafiktape/kegler, dommerbord og stole, papir og blyanter og talelister.

Giv talerne et efterliv ved fx

- Kontaktlæreren indsamler alle talerne og sender dem i samlet form ud til lærerne, så de kan blive læst op og blive diskuteret i klasserne.
- Kontaktlæreren og nogle elevrødder hænger talerne op et centralt og synligt sted på skolen i et par måneder, eller måske frem til næste gang, der afvikles talerum. Det vigtige er, at eleverne oplever, at det er helt legalt at have holdninger, at der findes mange forskellige holdninger, og at holdninger og meninger er med til at gøre fællesskabet til et levende sted.

Efterbehandling

